

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj; ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 44.

V Ptuj v nedeljo dne 31. oktobra 1909.

X. letnik.

Vsi sveti!

Eden največjih svetovnih pisateljev pripoveduje o človeku, ki je stal na pokopališču in držal v vsaki roki eno mrtvaško glavo. In ta modri človek se je vprašal: katera mrtvaška glava je zdaj beračeva in katera kraljeva? ... Smrt napravi vse ednake! Kaj pomaga vso bogatstvo in vsa lepota v življenju? Smrt stisne koščene svoje prste in ni te več, ni te več za žive, v gomili si izročeni črvom in ti znajo ogladiti kosti tako imenitno, da ni več nobenega razločka med nami ... Čegava je mrtvaška glava? Oj vi naduti napuhnjenci, povejte to, dajte na to vprašanje odgovor! Oblečite mrtvaško okostje v žido in hermelin, posadite mu na mrtvaško glavo krono, cänder ali škofovsko kapo, — vse zaman, vse zastonj: izpod krone gledajo črne votline, nekdanje oči ... V smrti smo vsi ednaki! Peč poznamo znanje razlike. Na pokopališču je prav lahko opaziti, kdo je bil bogatin in kdo je bil revež. Krasi spomeniki iz mramorja so postavljeni, težko kamenje z zlatimi napismi pokriva grobove, drage palme mečejo svojo senco na gomilo, — in na drugi strani zopet mali hribček z lesenim križem, par zapuščenih cvetic, nekaj plevela, — in zopet cela poslopja, cele cerkve in kapele, zidane na grobu posameznega človeka, cele piramide, višje kot domače gore, — in tam v daljini zopet grob v vojski ubitih junakov, zapuščeni, revni grob neimenovanih junakov, ki so preživeli svojo kri. Ej, grobovi poznajo razliko! Pravijo, da se pozna razliko tudi pri zvonceh in pri cerkvenih obredih, da se tudi tukaj takoj ve, ali je umrl bogatin ali revež ... Ali smrt ne pozna razlike! Odprite grobove z najbogatejšimi spomeniki in one ob cesti umrlega trpina, — in naši ne bodejo razlike, vprašali se bodejo zopet: čegava je mrtvaška glava? ...

Nekej lepega leži v tem dejavnu! Smrt, večna in nepremagljiva smrt nas postavi vse v eno vrsto in nas napravi vse ednake ... Vsi bomo ležali v grobu, tihi in koščeni, brez razlike ...

Vsi smo otroci enega očeta, pravi sveto pismo. In v hipu, ko nas pokliče ta nebeški oče k sebi, padejo že tudi vse razlike in že smo vsi ednaki, — vsi njegovi otroci ... Tako nam je smrt velika reznica, ki nas dvigne čez vsakdanje malenkosti, čez vsa razburjenost, vso ljubezen in vso sovraštvo življenja. Tati, ki ga v svoji nadutosti in očitnosti najbolj sovražimo in zaničujemo, spočitovati ga moramo v trenutku smrti kot ednakega hata ...

Minulo je zopet eno leto in zopet prihaja praznik mrličev. Vence bomo nosili na grobove in svečice prižigali in solze prelivali v spomin na ljube pokojnike ... Dan mrličev! In gdi se nam, da nas ta dan kliče v druge narave. Mrtvi, ki niso umrli v našem spomenu, ki živijo naprej v naši ljubezni, nas spominjajo na veliko reznico, da je smrt za vse ednaka in da napravi vse ednake. In kakor značne sence stojajo ti tih pokojniki okoli nas in se nam čudijo, da sovražimo, da ljubimo, da pekljamo in zavidezmo, — ko pride vendar tudi za nas urica, v

kateri nam bodejo prižigali svečice na naših grobovih ...

Prijatelji, ne prezirimo na dan mrličev tega opomina. Nikdar ne sme premagati zeleno sovrtaštvo krščansko ljubezen! Vse politične in verske in narodne in strankarske in stanovske razlike bodejo padle, kadar nas pokliče zvoneček k večnemu počitku ... Živimo tako, da nas ne bo sram umirati, da se ne bomo bali umreti ...

In živimo tako, da bodejo naši potomci s hvaležnim srcem potovali vsako leto na našo gomilo ...

Politični pregled.

Državni zbor. Druga seja vršila se je 22. t. m. Ko jo je najstarejši posl. Funke otvoril, pričeli so češki radikali seveda zopet proti vladi vpiti. Posl. Funke napovedal je v ptem volitev zborničnega predsednika. Oddanih je bilo 408 glasovnic, od teh 141 praznih. Tudi prvaki naši poslanci so oddali prazne glasovnice. Za predsednika je bil izvoljen dr. Robert Pattai z 266 glasov. Novozvoljeni predsednik je takoj svoje mesto zasedel in imel kratki nagovor, v katerem se je zlasti dr. Funke zahvalil. Takoj potem se je pričela volitev podpredsednikov. Izvoljeni so bili Pernstorfer (socialist, 307 glasov), Pogacnik (slov. klerikalec, 208 glasov), dr. Starzynski (Poljak, 324 glasov), dr. Steinwender (nemški naprednjak, 323 glasov) in Jazvorka (Čeh, 205 glasov). Potem je izvolila zbornica še zapisnikarje ter reditelje. — Vlada je predložila celo vrsto zakonskih načrtov, m. dr.: o spremembi državnozbornskega pravilnika, nadalje postave glede aneksnje Bozne in Hercegovine, glede jezikovne rabe pri državnih uradih na Češkem, o postavi proti pijančevanju, glede razmerja s Turčijo, o socialnem zavarovanju, o ustanovitvi pravne visoke šole z italijanskim učnim jezikom na Dunaju, o ureditvi trgovskopolitičnih razmer z inozemstvom, zlasti z balkanskimi državami itd. itd. — Potem se je prečitalo doše predloge in spise. Koroški Grafenauer nima drugih skrbi, nego predlagati, da naj se pri ljudskem štetju poleg „občevalnega“ tudi „materini jezik“ vpiše. Srečna spodnja Koroška, ki ima tako delavnega orglarja! Skupno se je predložilo 292 predlogov in 61 vprašanj. Med vprašanji omeniti je tudi ono posl. Doberniga glede umazane zadeve financarja dr. Povaleja v Mariboru. O avinjarji te zadeve smo itak že pisali. Nadalje omenimo še vprašanje posl. Marckhl glede zadev, tikotih se po letošnji toči prizadetega prebivalstva v Ormožu in okolici. — Zbornica se je pečala potem z znano umazano zadevo glede rorov v Pragi (Kestranec). Poljak Breiter je potem govoril proti umoru španjskega srebredemiselea Ferrerja. — V 3. seji predložil je finančni minister Bilinski državni proračun za l. 1910, o katerem govorimo posebej. Deželne finance se ne bodejo sanirale, ker ni zvišanje davka na pivo mogoče. Največ denarja se seveda porabi za armado in mornarico. Skupni deficit vojskva znaša namreč 184 milij. Skupni primanjkljaj drž. proračuna znaša 395

milijonev kron, 326 milij. se krije z raznimi kreditnimi operacijami, ostalo bilo se bode z novimi davki. — Potem so prišli najni predlogi glede draginje na obravnavo. Posl. dr. Drexl je dejal, da je iskati vzroke draginje v trninski trgovini z žitjem na Ogrskem, v naši trgovski politiki, ne pa v kmetijstvu. Predlagal je posebni odbor, ki se naj peča z draginjo in naj v šestih tednih poroča. — Soc. poslanec Hanusch je izrazil mnenje, da so „agrarci“ vsega krivi. Po raznih drugih govorih se je razprava zaključila. Potem je stavil Ploj najnostni predlog glede — ustave v Bozniji in Hercegovini. Kakor se vidi, imajo Bošnjaki v Ploju prav delavnega zastopnika! Njegovi volilci seveda ne čutijo nič od Plojevega dela. Kočno je obravnavala zbornica še razna vprašanja. — Seja dne 27. t. m. je nadaljevala razpravo o draginji. M. dr. je govoril tudi trgovinski minister dr. Weisskirchner. Poleg draginje življenjskih sredstev, je dejal, obstoji tudi draginja vseh potrebščin. V Ogrskem vlada še vedno blano-terminalska trgovina itd. V ostalem ni bila seja posebno zanimiva.

Državni proračun. V državni zbornici je predložil pretekli torek finančni minister pl. Bilinski državni proračun za leto 1910. Že kar naprej lahko povemo, da konča ta proračun z velikanskim primanjkljajem ali deficitom čez 42 milijonev kron. Omenimo naj zanimivejše številke tega proračuna. Izmed izdatki države najdemo slede: svote: Za najvišji dvor 11,300,000 K, za kabinetno pisarno cesarjevo 188,981, za državni zbor 4,082,684, za državno sodišče 67,048, za ministerski svet in upravno sodišče 4,902,030; nadalje avstrijski del skupnih državnih izdatkov v znesku 310,184,890 K, ministerstvo za notranje zadeve 52,158,000, min. za deželno brambo 98,701,330, ministerstvo za poduk in kulturo 103,001,572, min. za finance 813,272,926, min. za trgovino 223,606,400, min. za železnice 705,961,850, min. za poljedelstvo 52,752,129, min. za pravosodje 86,387,991, min. za javna dela 92,139,360, uprava državnih poslopij 4,187,093, najvišji rač. dvor 687,100, penzije 99,024,596. Skupni izdatki znašajo torej 2.691 milijonev 499 tisoč in 477 kron. Izdatki so se od lanskega leta za več kot 280 milijonev kron. Temu nasproti znašajo skupni dohodki le 2.649,456,741 K. Torej ostane primanjkljaj ali deficit od več kot 42 milijonev kron. Davkoplačevalci bodejo zopet globoko v žep posegli! Pri temu omenimo še splošno draginjo in — mizerija je popolna. Raddovetni smo, kako bodejo poslanci ta proračun sprejeli!

Novi davki. Finančni minister predložil je seveda tudi načrt, kako bi se nastali deficit 42 milijonev pokrili. Ta načrt obsega seveda celo vrsto novih davkov. M. dr. se hoče zvišati davek na iganje, osebno dohodninski davek, davek na tantieme. Vpeljati se hoče novi davek na kisel vodo in sodavco. Vsi ti novi davki bi donášali po imenju finančnega ministra 45 milijonev kron. Seveda je drugo vprašanje, kako bodejo narodi te nove davke sprejeli. Finančni minister naj še predlaga, da se obdači zrak,

solnce, luno, zvezde, smeh, jok, debelost, bolhe itd. itd.

Janca — kandidat. Pred par tedni širna Avstrija pač še ni vedla, kdo je ta Janca. Šele zadnjič smo to izvedli, zadnjič, ko je Janca na čelu češki deputaciji ministrskega predsednika zapretel, da bode češka politika poprijela za revolver. Rekel je, da se spominja na gališkega namestnika grofa Potočkega, katerega je rusinski fanatik iz političnih vzrokov ustrelil... Vsa avstrijska javnost se je začudila, da se upa kdo tako javno z umorom groziti, kakor je to ta češki Janca storil. Vsaka draga vlada bi vedla na to izizvanje le en odgovor: zob za zob! Ali pri nas na Avstrijskem postajajo ravno tisti največji in najbolj vplivni, kateri znajo najbolj kričati. Zato je tudi ta češki izizvač zdaj — državnozbornski kandidat in ni dvoma, da bode kmalu avstrijska državna zbornica za ta eksemplar češke kulture bogatejša... Poleg enega Kloufača in Fresla, poleg enega Šušteršiča in Korocka, poleg enega Boškarija, ki se tudi prav dobro na revolverje razume, sedel boše potem Janca. Pač lepo bodočnost smemo pričakovati za državno zbornico!

Tatinski anarhisti, seveda češki, so stali te dni pred porotniki v Pragi. Potom ropa in umora so hoteli pridobiti sredstva za svojo anarhistično propagando. Sodnijska razprava proti tej bandi trajala je 5 dni. Glavni obdolženec, anarhist Bocek, obsojen je bil na smrt na vislicah, ostali obdolženci pa so dobili od 2—3 let težke ječe.

Politični umor. V Charbinu je ustrelil neki Korejanec japonskega kneza Ito na cestni priparadi. Grozni zločin se je zgodil iz političnih vzrokov. Knez Ito je bil najmodernejši državnik Japonske. Ako se mora to malo državo danes za vselevlast in za kulturno deželo smatrati, je to v prvi vrsti zasługa kneza Ito. Imenujejo ga „japonskega Bismarcka“. Korejanci so ga vedno sovražili.

Dopisi.

Hoče. Kaplan Krajnc v sveti jezi. Žuga in preti vsem tem z svojo sveto jezo, ki njegoro gnjusne delovanje kritizirajo ter objavljajo. Zadnje nedelje se je s prižnice s srditimi besedami obtožil, da njega po nedolžnem poblatju po nesramnih časopisih. Irdil je, da je vse to nesramna laž, kar se je pisarilo o njem. Moj Bog, vsaj ga ni enega, ki bi mu to bil verjel, čeprav je to trditev s svetega mesta zbobnal. Mi pa z nova trdimo, da niso laži, kar smo o kaplanu Krajncu poročali, ampak vse to je gola, in Bog se smili, prav — žalostna resnica. Naj nam da priložnosti, da vse to s pričami potrdimo. A resnica je včasih kaj grenka! Sedaj Krajnc deluje za občinske volitve. Ima tudi vrlega adjutanta. O starih rečeh gosp. Krajncu, o agitaciji in delovanju k volitvam, in o delovanju njegovega adjutanta prihodnjič.

Sv. Rupert v Slov. gor. (Odgovor na odprto pismo v „Straži“ in „Slov. Gosp.“ dne 17. oktobra 1909 č. gospodu Ivanu Pajtlju, župniku pri sv. Rupertu v Slov. gor.) Kakor sami veste, č. g. župnik, da jaz vsaj eno leto, če ne več z Vami sploh ničesar nisem govoril, tudi se pe ne morem spominjati, da bi kedaj poprej od Vas slišal v „Narod. Dnev.“ in „Nar. Listu“ natisnjene besede: „Vendar je enkrat Strmšek strepetal“. — Čuček Josef, učitelj.

Dobje pri Planini. Čenujeni bralci in drage bralke bodo gotovo mislili, da smo Dobočani že zaspali, ali pa se popolnoma poboljšali, da ni sluha več od nas. Toda ni tako, — le časa nam primanjkuje. Večkrat smo raji skozi prste gledali. A v nedeljo dne 24. oktobra t. l. se je pa dogodila taka novica, da jo ne smemo zamolčati. Torej pozor, dragi čitatelji! Tukajšnji gospod župnik, znani Vurkelec, je kričal javno iz prižnice in rekel: Zdjaj so največjega falota na Španskem ustrelili, in je še pristavil: Vsaki je falot, goljuf in slepar, kateri ni krščansko-katoliške vere. Ali je temu klerikalnemu hojskaču dovoljeno javno žaliti in obrekovati ljudi, kateri imajo kako drugo vero? Smo radovedni! Radovedni smo tudi, kaj bodo sodnijske oblasti ukrenile o tem javnem razžaljenju. Da je to resnica, dokaže se lahko z mnogimi pričami.

Tihi opazovalec.

Tuncovec pri Rogoški Slatini. V naši vasi imamo moža po imenu Joh. Cvetko; ta oseba je zelo pobožnega obnašanja, vedno moli in k spovedi hodi, pred vsakim hrastovim štorom se prekriža in odkrije. Klerikalci so ga že mislili na občinski stolec pririniti. Da bi se zamogel še bolje prikupiti g. nadžupniku, si je pa čisto nekaj pobožnega iztuhlat; namreč Cvetko bil je lovec; pa ne da bi sam imel kaki lov v najemu, ampak vzel je puško in šel zajce krasti v tujo jago. Zares je dobil dva zajca; enega je sam pobožno spekel, drugega je pa g. nadžupniku k sv. Križu nesel; seveda menda ni to duhovniku povedal, da je to vkradeni zajec. Janez Cvetko je sedaj ob svojo puško prišel in c. kr. sodnik mu bode odvezo dal. Taki so ti klerikalni možje, kateri pravijo, da so najbolj pošteni na svetu in da najbolj natančno izpolnjujejo Božje zapovedi.

Jesenice (Gorenjsko). Kaplan Kogej piše v neki klerikalni cunji. „Znano je, da v naši tovarni vsa boljša mesta zasedajo tuji nemški pritepenici, med tem, ko naši pošteni delavci vkljub svojim zmožnostim ne morejo nikamor naprej.“

— Potem je nekega delavca, ker je res svoje sodelavce denunciral, opisal. Ker je kaplan Kogej bil v tem slučaju od njegovih vohunov zelo slabo podčuden, ali pa to iz gol hudobnega namena napisal, mu povemo da se dotični delavec piše kakor razni kranjski Česnji in Čebulji, Viktor Čuden, je Slovenec in pristojen v Logu pri Ljubljani. — Schluss je, da je kranjski slovenski delavec, slovenske delavce denunciral! Gerent krojač Čebulj ima po Jesenicah in na Savi polno nastavljenih vohunov, zadnji tajnik je nam to sam povedal, in je rekel, predno se pustim od Čebulja pod „Polizeianficht“ postaviti, grem raje. No iste vohune mi prav dobro poznamo, obračunali bomo z njimi prav pošteno, ko zato čas pride. Dr. Žindra je tudi krojač Čebulja in znanega tovarniškega „Schauspielerja“ Janeza Krivca povabil v Ljubljano na „Veslovenski ahod!“ — Krivc je šel v Jerhovini in Čebulj pa v fraku, vendar se je Čebulj bolj fajmoštra Zebukovca držal, nego Žindre. — Na dan vseh Svetnikov bode delavsko pevsko društvo „Sava“ zapelo: na novemu jeseniškemu pokopališču ob 3. uri popoldne 3 žalostinke in sicer: „Blagor mu“, „Človek glej“ in „Nad zvezdami“.

Prvaški polom v Šoštanjju pred sodnijo.

Celje, 26. oktobra.

„Štajerc“ je svoj čas odkril velikanski polom, katerega je doživelo prvaštvo v Šoštanjju. Kakor znano, šlo se je za izredno velike svote tujega denarja, s katerimi so prvaški mogotci prav brezvestno gospodarili. Danes pa se je pričela pred okrožno sodnijo v Celju razprava o tej zadevi. Razprava je veleznanimiva. Kajti ona odkriva vso brezvestnost prvaškega gospodarstva. Zato hočemo tudi obširneje o nje poročati.

Toženi so: 58-letni fabrikant Ivan Vošnjak iz Šoštanjja, 43-letni advokat dr. Franc Mayer, sedaj koncipient v Celju, 29-letni Vladimir Vošnjak, zasebni uradnik v Ljubljani in 31-letni delovodja Milan Vošnjak. Vsi so toženi zaradi zločina poverjenja, prestopka zoper varnost lastnine (tativna) in kride oz. zaradi sokrivde.

Obtožnica pravi m. dr.: Ivan Vošnjak otvoril je l. 1875 usnjarsko fabriko, katera ni bila od smrti njegovega očeta (1862) več v prometu. Takrat komaj 11-letnemu Ivanu Vošnjaku pripadla posestva so bila hudo zadolžena. Bilo je na njih veliko hipoteknega dolga in poleg tega tudi dedščine bratov. Zopetno uredenje usnjarske fabrike, poplačilo nekaterih upnikov itd. so prisilili Ivana Vošnjaka, da je vzel zopet posojila. Ali promet delavnice prinašal je komaj toliko dohodka, kolikor ga je bilo treba za življenje, plačilo dolgov je bilo pa popolnoma izključeno. Od leta 1882 naprej pa je bil Vošnjak eden prvaaških voditeljev. Imel je razna posla v prvaaških družtvih. M. dr. je bil pa tudi blagajnik prvaaške „posojilnice“ v Šoštanjju. Glasom obtožnice se

pri tej posojilnici že takrat ni oziralo na postavne določbe pravil glede oddaje kredita. Tako je prišlo, da si je jemal Ivan Vošnjak denar iz posojilnice, brez da bi dal za dolg kakšno jamstvo in tudi brez da bi predstojništvo posojilnice kaj vprašal. Ze leta 1889 je zrastle ta na nepostavni način svota čez 10.000 K. Jemati, jemati in zopet jemati, brez dovoljenja in brez jamstva, to je prvotno geslo takih prvaaških posojilničarjev.

Ivan Vošnjak je sam priznal, da je imela Šoštanjjska posojilnica že leta 1899 primanjkljaja za okroglo 90 tisoč kron. Ta primanjkljaj so zakrivali prvaki v računskih zaključkih na ta način, da so postavili v knjige izmišljena posojila in da so vpisali svoto vložb veliko večjo nego je bila v istini. Skoraj pred 10. leti so torej prvaaški voditelji v Šoštanjju vedeli, da delajo z velikanskim deficitom in da bodejo torej tuji denar zagospodarili. Ali prikrivali so dejstva naprej!

Leta 1902 je spremenil Ivan Vošnjak svojo usnjarsko delavnico v fabriko. Za to spremembo ni imel niti vinarja denarja. Bil je pri koncu a hipoteknim kreditom, katerega je za zgradbo in za nabavo mašin izčrepal. V jeseni 1903 l. je prišel torej Ivan Vošnjak z svojo fabriko, to pa brez vsacega vinarja denarja in z velikanskimi dolgovi. Kje dobiti denar? Vošnjak je bil navajen, jemati iz posojilnične blagajne, brez da bi koga vprašal. In jemal je vedno večje svote denarja; položil je pa v blagajno koščke papirja, katere je imenoval „pobotnice“ ali „bone“. Noben član predstojništva ali nadzornstva blagajnega v tem ni nadzoroval ali motil. Ivan Vošnjak je bil imenitni Slovenec in kdo bi se torej za njegove denarne manipulacije brigal... Enkrat pa je moral vendar do poloma priti. In ko je prišlo do poloma, znašali so ti dolgovi Vošnjakovi 244.798 K, torej skoraj ¼ milijona kron. Vpisalo se je seveda večji del tega dolga pozneje v raznih dolžnih listih. Danes se sicer še ne more reči, koliko tega Vošnjakovega dolga bode dobila Šoštanjjska posojilnica nazaj. Ali gotovo je že danes, da bode veliko svoto denarja izgubila.

Ze sredbi leta 1905 manjkalo je Ivan Vošnjaku drobiža. Eil je v taki zadregi, da je hotel svojo fabriko neki akcijski družbi odstopiti. Ali to se mu ni posrečilo. Vošnjak je moral vedeti, da s fabriko ne bo šlo naprej. Ali vkljub temu se je zopet odločil, da jo pelje še naprej. Da bi mu pomagala, vzel je tudi svoja dva sinova Milan in Vladimir Vošnjak k sebi. Vladimir je vpeljal knjige in leta 1906 se je upalo na lep razvitek tega podjetja. Ali leto 1907 je bilo za usnjarsko slabo; svoje blago je pustil Vošnjak od raznih firm v vrednosti 200.000 K obremeniti. Pa vse ni pomagalo. Znižanje cen, obresti in troški itd. so dovedli do tega, da je stal Vošnjak pred primanjkljajem 70.000 K. Upniki so pričenjali svoj denar nazaj zahtevati, liferanti istotako. V tem času je prišel kot rešilni angelj prvaaški dr. Franjo Mayer. Le-ta je vzel stvar v roke. Pri dotičnih razpravah sta morala Vošnjak in Mayer izprevideti, da je fabrika preveč zadolžena in da bi bila edina poštena pot — likvidacija. Ali tega nista ta dva možaka hotela izprevideti. Dala sta rje firmi Hauser in Stadler kolektivno pooblastilo, da se uredniči sporazum (Vergleich) upnikov. Dne 28. januarja 1908 se je tudi podpisala pogodba, po kateri je dr. Franjo Mayer prevzel po akceptih jamstvo za plačilo svote 150.000 K.

Seveda vse te Vošnjakove težave niso tajne ostale. Ljudje so pričeli govoriti, časopisi pa pisati. Posojilnica, ki je bila glavni Vošnjakovi upnik, prišla je že v jeseni 1907 v težave in so vložniki kolikor mogoče hitro svoj denar nazaj zahtevali. Koncom decembra leta 1908 skušale so razne osebe, pripraviti Vošnjaka do konkurza. Ali našle so pri dr. Mayerju kako pri Vošnjaku grozni odpor. Ta dva nista hotela ničesar slišati...

Tako je morala sodnija vmes poseči. 14. oktobra 1908 je otvorila okrožna sodnija celjska trgovski konkurz čez premoženje

Vošnjaka. Dosedanje proizvodbe so dognale, da znašajo aktiva Vošnjaka 136.849 K, pasiva pa 581.296 K. Torej nepokritega dolga za 344.447 kron.

Te podatke daje obtožnica. Na vsak način je ta proces razkril enega največjih denarnih škandalov, kar jih je doživelo spodnještajersko prvaštvo. In ljudje bodo zdaj vedeli, kaj imajo držati o prvških voditeljih in o prvških denarnih zavodih...

Od druge strani smo dobili danes, dne 27. oktobra 1909, še to-le poročilo:

Ze dva dni se vrši tukaj pred okrožno sodnijo glavna razprava proti Ivanu Vošnjak, dr. Franjo Mayer in sinovoma prvega, Vladimirju ter Milanu Vošnjak. Razprava se vrši zaradi zločina poneverjenja, zaradi popačenja in sleparije v bilancah ter knjigah „posojilnice“ itd.

Vložnike posojilnice v Šoštanjju bode gotovo zanimalo, da je bila ta posojilnica že v letih od 1899—1906 pasivna za 60 tisoč kron. Danes je šoštanjjska prvška posojilnica za več kot 100 tisoč kron zadolžena ali pasivna. To je povedal sam zapriesežni strokovnjak g. direktor Kasper iz Ptujja sodišču v obraz!

Kakor znano, imel je konkurz prvške fabrike Ivan Vošnjak v Šoštanjju še razne nadaljne konkurze za posledico. Tako je prišel v konkurz znani prvški Jos. Rajster, ki je bil svoj čas mogotec v Šoštanjju. Danes pa se hoče baje v Zagreb na Hrvatsko preseliti in hoče tam z lesom barantati... Pri eksekutivni prodaji mizarja Lampreta v Šoštanjju je padla posojilnica skozi in to z 45.000 kron. Istotako pri dražbeni prodaji fabrikanta perila Volk; tu je izgubila 30.006 kron. Tudi pri Rajsterju bode mnogo tisočakov izgubila. Denarni zavod, ki tako brezvestno nastopa in gospodari, zasluži pač drugo ime.

Ali s tem še ni dovolj! Ta itak že letu sem zadolžena posojilnica je še iz konkurzne masu Ivana Vošnjaka njegovo fabriko nakupila. Za to fabriko je hotel dati velefabrikan z usnjem g. župan Hans Woschnagg 70.000 K. To je še blaznost, kar ta posojilnica dela! Ivan Vošnjak ji je še čez 300 tisoč kron dolžan. Ta svota je sicer na njegovih realitetih vpisana, ali posojilnica bode pri temu gotovo čez 100 tisoč kron izgubila. Saj je san notar Vincenc Kolšek kot prič izjavil, da bodejo Vošnjakovi upniki le 9%-no odškodnino dobili. Dolžni listi blagajničarja Ivan Vošnjaka kakor tudi oni dr. Franja Mayer, kateri je bil v najnevarnejšem času načelnik (!) posojilnice, niso nič vredni. Te dolžne liste si vložniki posojilnice lahko v okvirje dajo. Ze zaradi tega ti dolžni listi niso nič vredni, ker se je Vošnjakovo fabriko dvakrat tako visoko cenilo, kakor je res vredna.

Sam predsednik sodišča, deželnosodni svetnik Kotzian je dejal, da se mu zdi počenjanje tega prvškega Vošnjaka za „entsetzlich“ (grozno) in „unbegreiflich“ (nerazumljivo).

Ja, take grehe na premoženju vbogega slovenskega kmeta so prvški voditelji v Šoštanjju skozi leta unganjali. Nekaznovano so te grehe na tujem krvavem denarju izvrševali. In do takih ljudi naj bi imelo slovensko ljudstvo zaupanje? Bolje je, da vrže svoj denar v vodo, kakor da bi ga ljudem te vrste žrtvovalo!

Prav zanimivo vlogo igra pri tej celi stvari tudi prvški revizor Jošt v Celju. Pod prisego zaslusni hranilični direktor Kasper je dejal, da so bile revizije tega Jošta površne (oberflächlich). Ko bi imel Jošt le malo pridnosti in strokovne naobrazbe, moral bi v posojilničnih knjigah najdeti te prvške grehe, napačne, goljufive bilance in radiranjne. Direktor Kasper je to stvar takoj odkril, Jošt pa ni ničesar vidil, čeprav mora imeti kot priistaš „narodne stranke“ vroče srce za slovenske trpine, ki so tem ljudem svoj krvavi denar zaupali...

Šoštanjjska posojilnica je potemtakem popolnoma ubita. Vložniki bodo imeli velikanski trud, da dobijo nekaj svojega denarja nazaj. Kurator in prvški poštenjak Ivan

Vošnjak je pred sodnijo rekel, da ga je prinesla celjska posojilnica ob ves kredit. Kajti celjska posojilnica mu je pustila leta 1908 vso zalogo usnja zarubiti. Tudi celjska prvška posojilnica je vkljub temu mnogo tisočev kron izgubila... Prvaki so v velikanski razburjenosti. Ni čuda! **Bojijo se ljudstva**, tega vbogega, slovenskega ljudstva, kateremu so z narodnjaškimi frazami izrabljali njegov denar, da so ga vrgli požrešnežem v odprto žrelo...

Polom je pričel, sledilo mu bode pa še mnogo!

Iz razprave pred sodiščem je zanimivo, da je Ivan Vošnjak večidel vse priznal. Priznal je n. p. popolnoma, da se je sleparilo z napačnimi bilancah posojilnice v letih 1906/07. Ostali obtoženci so vrgli seveda vso krivdo na Ivana Vošnjak. Sinova nista nič vedela in dr. Mayer je imel vedno upanje, da se bode Vošnjak iz blata izkopal...

Sodba je padla ob pol 9. uri zvečer. Ivan Vošnjak je bil obsojen zaradi krive v 3 slučajih na dva meseca strogega zapora, poostretnega s postom vsakih 14 dni. Ostali obdolženci so bili oproščeni. Vošnjak bi bil tudi zaradi prestopka po § 89 zadr. postavbe obsojen. Ali dotično dejanje je bilo že zastarelo. Predsednik sodišča je sam izjavil, da se je v posojilnici proti pravilam delalo. Sodišče je tudi izjavilo, da je dokazano, da se je napačne, torej nepošteno bilance posojilnice predlagalo in da znašajo dolgovi posojilnice čez 100 tisoč kron, medtem ko ima posojilnica le 30.000 K rezervnega sklada.

Tako je končal ta velikanski prvški škandal.

Novice.

„Štajerčevi kmetški koledar“ je v delu in bode v kratkem izšel. Obsegal bode letos za eno leto, to je za 16 strani več nego lansko leto. Vkljub temu mu bode cena ednaka. Naš koledar košta namreč 60 vin., a poštnino pa 70 vin. Ze sedaj lahko povemo, da bode ta koledar, ki se je našim prijateljem v dveh letih tako silno priljubil, letos posebno lep in obširen. Ze sedaj je gotovo, da bode obsegal razven popolnega kalendarja z vsem potrebnim, popolnega seznamka sejmov na Štajerskem in Koroskem, nadalje potrebnih določb glede poštnega in brazjavnega prometa, tudi izborne gospodarske članke iz peresa odličnih strokovnjakov, imenito sestavljeno formulare za pisanje prošnje (pod naslovom „Domači advokat“), nadalje celo vrsto lepih pesen, krasnih povestij iz ljudskega življenja, šaljk in smešnic, splošno zanimivih člančkov itd. itd. Tudi bode okrašen z raznimi lepimi slikami. Popolnoma prepričani smo torej, da bode vsakdo, ki kupi ta koledar, zadovoljen in ne bode nikdar več posegal po drugemu koledarju. Kar potrebuje ljudstvo, je v tem koledarju. K temu pride še izredno nizka cena. Vkljub temu, da smo koledar za 16 strani povečali, nismo mu cene zvišali. Ne, koledar „Štajerčeve“ stranke stane tudi letos samo 60 vinarjev, 10 vin. pa poštnina. Tudi letos darujemo tistemu, ki proda 10 komadov koledarja, enega za zastonj. Letošnjega koledarja tiskamo par tisoč več, ker se je izkazala za to potreba in ker smo prepričani, da so nam ostali lanski naši prijatelji zvesti. Dobili smo tudi še jako veliko naročil. Kdor hoče koledar zanesljivo dobiti, naj se takoj naroči. Najbolje je, ako pošlje takoj ali v denarju ali pa v poštnih markah, tistih 70 vinarjev. Zaupniki in prijatelji naprednega našega dela pa naj nabirajo odjemalce našega koledarja in naj nam skupna naročila pošiljajo. Na delo torej, naprednjaki, da se napredni naš koledar razširi po vsej štajerski in koroski domovini!

Vera — ali kaj? Slovensko ljudstvo je v dnu svojega srca verno in v malo kateri deželi ima katoličanstvo tako globoke zaslonbe, kakor pri nas. Seveda, ljudstvo smatra to vero za najvišji biser človeške duše, za nekaj čistega in večnega... Krasna naravnost je ta otroško-čista

vernost našega ljudstva! Ali — mnogo je hianavstva, katero pozna vero le v besedi, nikdar pa ne v dejanju, ja, katero celo izrablja in zlorablja vero v posvetne svoje namene ter cilje. To je v prvi vrsti klerikalizem, politična forma politične duhovščine. Lahko rečemo, da je klerikalizem na Slovenskem edino vsled tega tako močan in razširjen, ker si obeša okoli ramen plašč katoličanstva. Prva beseda klerikalnih agitatorjev je vedno: Vera je v vernosti, za vero se gre! Kakor da bi bila sveta katoliška vera, kateri je Jezus prorokoval, da bode premagala tudi duri pekla, res odvisna od vsake volitve, od vsakega shoda, od vsacega časopisa... Ljudstvo seveda, — mi mislimo na neizobraženo, nezavedno ljudstvo, — veruje tem sladkim besedam in vzbudi se veraki fanatizem, ki daje klerikalnim strankam politično moč. Za nas seveda, ki znamo ločiti pravo katoliško vero od politično našemljenih nauk zagriženega faršta, za nas, ki smo prepričanja, da ne spada nobena politična misel v cerkev, v spovednico ali na leco, za nas naprednjake, ki se še spominjamo starih nekdanjih pravih duhovnikov, — za nas seveda je že davno dokazano, da klerikalizem nima ničesar z vero opraviti. In dokazano je tudi že davno, da stoji vera klerikalcev na lončenih nogah, da ni piškavega oreha vredna... Danes pridigajo ljudje la la dr. Brejc in dr. Benkovič o „veri“. Brejčeva pobožnost je itak znana in Benkovič je svoj čas sam izjavil, da „zamore vse postati, samo klerikalec ne“, medtem ko je danes najhujši črni strankar. Takim ljudem naj bi verovali, da so „bojevnik za sveto vero“? Res, tega pa ne moremo. Ako bi se spominjali ti ljudje na svoje advokatske račune in bi rekli, da so „bojevnik za lastni svoj žep“, potem bi jim to gotovo vsakdo veroval. Veliko vprašanje je tudi, je-li je duhovnik posebno veren, kateri pozabi na mašo in vsa cerkvena opravila, samo da igra vlogo žurnalista, poslanca in agitatorja?! Ali ne samo o „veri“ posarceznih klerikalcev dvomimo, marveč tudi o „veri“ celotne klerikalne stranke kot take. Tudi zato imamo celo vrsto trdih, neoporekljivih dokazov. Omenimo n. p., da so pred par leti slovenski klerikalci na Koroskem bojkotirali katoliški shod v Ljubljani. Letos so zopet vsi slovenski klerikalci bojkotirali avstrijski katoliški shod, ki je bil vsled tega onemogočen. Storili so vse to iz političnih nagibov. In zdaj vprašamo: Ali je tisti prvi vernik, kateremu je politično „prepričanje“ več nego verske tajnosti? Ali je tista stranka res katoliška, katera bojkotira in sramoti iz sovrštva do Nemcev katoliške shode? Ne, tega ne moremo verovati! Razumeti pa tudi ne moremo, da je tista stranka verno katoliška, katera se iz sovrštva do Nemcev združuje z odkritostnimi brezverci. V zadnjem zasedanju štajerskega deželnega zbora je klerikalni kaplan dr. Korosec javno priznal, da so on in njegovi pristaši pri zadnjih deželno-zbornih volitvah glasovali za socialne demokrate. Nikdo ne bode in ne more tajiti, da so socialni demokrate najbolj brezverska stranka. Niti socialisti sami tega ne tajijo! Zakaj tudi? Po njih programu je „vera privatna stvar“ in prvi njih misleci so naravnost izjavili, da so venstu kot takemu nasprotni. Torej so Korosec in njegovi podaniki volili naravnost brezversko stranko in naravnost brezverskega kandidata. Zopet so postavili torej politični moment v ospredje, zopet so potisnili vero kakor nepotrebno stvar v kot... Stotero takih dokazov bi se lahko doprineslo. Torej lahko ponovno svojo trditve: Klerikalci ne poznajo nobene prave katoliške vere, oni se v dnu svoje duše brezverski in protiverski. Vera jim je le orodje v boju proti naprednjakom. Mi naprednjaki se pač nikdar ne bahamo z svojo pobožnostjo in svojo vero. Ali desetkrat več vredna je vera enega samega naprednjaka, nego vera vseh slovenskih klerikalcev skupaj!

Fraznik vseh vernih duš se zopet bliža in mi bi našim prvakom, ki se vedno toliko s svojim kričanstvom bahajo, le to-le svetovali: Ako se že ne morete premagati, da bi žive vsled njih političnega mišljenja ne sovražili, ako naredite nasprotniku že v življenju vse mogoče slabega in mu zastupite veselje do življenja ter mir v družini, potem — pustite vsaj

mrtve pri miru! Doživeli smo že slučaje, ko so se prvaški, zlasti klerikalni listi, naravnost norčevali in rogali boleznih njih nasprotnikov. Ko je bil slov. bistriški župan g. Stiger bolan, je ljubljanski duhovniški list „Slovenec“ z velikanskim veseljem (!) prinesel to novico. In ko je ležal naš urednik Linhart težko bolan na postelji, pisarili so ptujski kaplani svojim listom to novico in kar noreli od veselja, ko so upali, da bode Linhart umrl... Kadar umre napredni mož, mečejo mu prvaški časniki v grob najnesramnejše psovke, pljujejo na njegovo gomilo, da, izražajo odkrito svoje veselje, da je zopet en naprednjak manj na svetu... Ja, zgodilo se je, da je neki koroški duhovnik iz golega in grdega političnega sovraštva iztrgal križ iz groba napredne žene. Kulturnemu človeku se tako divjanje gotovo gnusi! Najhujši divjaki se klanjajo pred veličanstvom smrti in za njih so pozabljene vse slabosti človeka, kadar zatise ta svoje oko k večnemu spanju. Naši prvaki pa tega gesla ne poznajo. Oni sovražijo i zanaprej, njih sovraštvo sega čez grob...

Iz Spodnje-Štajerskega.

Doktor Brumen se vedno ni mel toliko poguna, da bi odgovoril na članke v zadnjih naših številkih. Gre se za neki nesramni članek v Plojevi ljubljanski snuji. Rekli smo, da je Brumen, ako je on spisal dotični članek, kar je iz vseh okoliščin posneti, navadni in nesramni lažnik. Tega lažnika dr. Brumen doslej še ni iz sebe obrisal, a tem lažnikom hodi še vedno v vsej svoji kratkovidni velikosti po Ptuj. Opominjamo dr. Brumena z dnjč, da odgovori na naše očitjanje! Ako tega ne stori, smatrali ga bomo za avtorja dotičnega infamnega članka in ta sodnijsko označeni denuncijant je potem za nas tudi navadni lažnik. Potem se bode tudi v bodoče z Brumenom tako računalo, kakor se ravno računalo z lažniki. In odgovarjalo se mu bode tako, kakor se odgovarja lažnikom. Torej — vun z odgovorom!

Otvoritev šole v Št. Lenartu je prvaške liste seveda grozovito razburila. To je sicer čudno! Znano je vendar, da je prav nikogar ne sili, da bi pristopil v nemško šolo. Ne, kdor tega iz kateregakoli vzroka etoriti hoče, naj pošilja svojo deco le v utrakviski šolo. Komur je vse eno, če zna njegov otrok nemški ali ne, ta naj le stori po slabi svoji glavi. Ali istotako ima vsakdo pravico, pošiljati svojega otroka v nemško šolo. Za danes lahko naznamo, da je skoraj za nemško šolo v sv. Lenartu 200 otrok naznanjenih. Otvoriti se bode moralo torej več razdorov, kakor je bilo to prvotno pričakovati. In večina teh naznanjenih otrok je seveda iz okolice. To so otroci pametnih kmetov starišev, ki vedo, da imajo sveto dolžnost, vzgajati svojo deco tako, da bode v življenju kaj znala in kaj veljala. 200 otrok, — kaj pravijo prvaški listi k temu? Ničesar, le par c. k. uradnikov denuncirajo na vohunski način, ker so se ti slavnosti otvoritve šole udeležili. Kakor da bi uradnik ne smel biti poleg! Prvaški c. k. uradniki pa se bratijo naravnost z veleizdajalci! Tega pa nikdo ne vidi! Vsa jeza, vse denuncijanstvo ne bode prvaštvo pomagalo. Ljudstvo je z nami in ljudstvo uvideva velikansko potrebo nemških šol.

Kaplan Jaka Rabuzek v sv. Barbari v Halozah se že zopet dolgočasi. Ker smo ga dnjč zaradi njegovih prevzetnih zahtev na železnici poštno okrcali, bil je mozičelj zelo vznemirjen in ni vedel, kaj naj počne. Naposled je prišel na staro svojo taktiko: pisal je zopet našemu uredniku pismo. To pismo je na zunaj tako umazano, kakor njegova suknja, s katero je svoj čas skakal za kopajočimi se dekletami čez potoke; — olikano pa je to pismo tudi tako, kakor prvaški politikujoči duhovniki aploh. Rabuzek menda misli, da se mi teh njegovih pisem bojimo ali pa da se valed te čekarje jezimo. Oj ti črne revče, kako es motiš sredi v tvoje črne kostij! Le pisari, le pisari pisma, porto si menda itak pri bernji nafahtati! Le čekari, — mi zbiramo tvoje otročje-škandalozne izraze „kulture“ štajerskih farovžev in prišel bode čas, ko porabimo vse to! Veš, Rabuzek, nam se zdi škoda za marke, da bi te s pisarijo nadlegovali. Zato ti le v javnosti svoje mnenje

povemo, — tebi, ki si pri vsej svoji zlobnosti velikanski revček, do katerega imamo le veliko krščansko usmiljenje! Torej, kaplan, piši naprej!

Zaprte žepi! V Mariboru nameravajo ustanoviti neke klerikalne ženske, ki nimajo drugega opravila, tako zvano „patronažo“. Namen tega društva je baje, da se „varuje dekleta iz ljudstva“. V resnici pa se hoče ta dekleta na podlagi tercijskih fraz izrabljati za klerikalne namene. Hoče se vzgajati one nepotrebne tercijalke, ki obračajo oči proti nebu, obližejo vsakemu kaplančku roke, za delo in za življenje pa niso porabiti. Voditelj te nove „patronaže“ v Mariboru je seveda neki prvaško-politični duhovnik. Na strani mu stoji neka plemenitaška, katere duševno obzorje sega še v srednji vek in pa prvaško-klerikalna učiteljica Stupica. Naše muncje je, da naj se dotični duhovnik briga za svojo službo, dotična učiteljica naj v šoli svoj posel izvršuje, dotična plemenitaška ženska pa naj se postavi med svoje klerikalne pradede. Ljudstvo pa naj ta čedna družba pri miru pusti. Opozarjamo na to gospodo, ki fehtari zdaj okoli, seveda z nemškimi (!) pismi! Žepe zaprimo!

Vprašanje. Več volitev občine Št. Ilj sl. g. nam piše: Koncom junija meseca tega leta bila je funkcija doba našega sedanjega občinskega zastopa končana. Volitve bi morale biti torej že davno razpisane. A doslej ni občinsko predstojništvo še ničesar storilo, da bi volitve pripravilo. Naše mnenje je, da velja tudi za Šent Ilj postava. Ali se morda kdo volitev boji? Ali morda kdo misli, da bodejo nove volitve položaj spremenile? Na vsak način prosimo politično oblast (okrajno glavarstvo), da naj vladujočo gospodo v Št. Ilju podučí, kaj ima po postavi za storiti!

Deželnozborna volitev. Kakor znano, odličil je posl. Hans Woschnagg svoj deželnozborni mandat. Nadomestna volitev se vrši dne 10. novembra t. l.

Promocija. V Gradcu so promovirali Ptujčana g. Rudolfa Bratanitsch doktorjem modroslovja. Mlademu, komaj 23 letnemu doktorju čestitamo prav pristočno.

Razstava učeniških del se je otvorila pretekle nedelje v veliki dvorani „Vereinshausa“ v Ptuj pod protektoratom deželnega poslanca in župana Oruga. Otvoritna slavnost je bila zelo zanimiva. Govorili so m. dr. posl. Orugi, dr. poslanec Malik, načelnik zvrše zadrug Scheichenbauer itd. O vsem tem kakor tudi o velezanimivi razstavi sami, poročali bomo prihodnjé. V nedeljo se bode namreč šele dobitke premiranj razdelilo. Ze danes pa lahko rečemo, da je ta razstava učeniških del naravnost imenitna. Vso čast dela mladim učencem, vso čast pa tudi v prvi vrsti ptujskim obrtnikom.

Vinska trgatve. Posamezna poročila, ki smo jih dobili o letošnji vinski trgatvi, nam dokazujejo, da je ta izborna. Vina je jako veliko, čeprav je deloma gniloba precej škodovala. Tudi kakovost vina je izborna, zlasti tam, kjer se je moglo s trgatvijo malo čakati. V naslednem naj podamo nekaj nam došlih poročil o vinski trgatvi: V Rogatcu je trgatve končana. Kmetje so pričeli z njo že začetkom oktobra. Kakovost vina je torej zelo različna. Mošt, katerega se je napravilo rano, ima 13 do 14% sladkorja, poznejši pa 17%, ja celo do 20%. Tudi množina pridelanega mošta je letos večja. — Tudi iz Slov. Bistrice poročajo v prav uspešni trgatvi. Lepo, gorko vreme zadnjih tednov je zvišalo množino sladkorja. Mošt ima 13 do 15% sladkorja. Pridelalo se je vina za polovico več kakor lansko leto. — Iz ptujške okolice se listom poroča: Od l. 1887 sem ni bilo tukaj tako nizkih vinskih cen, kakor letos. Vzrok temu je večidel pomanjkanje pose. Valed tega ni čuda, da se je mošt že po 16—30 h prodajal, ako je kupec le sode seboj prinesel. Ne sme se pa misliti, da je tako ceni mošt morda slab. Letošnji mošt meri v srednjem 16% (Klosterneburger Mostwage); najslabše vrste imajo 14%; boljši, kakor traminer, mosler, rising, rulender, burgunder in kabernet pa 19% in več. Zadnje čase trgani traminer (Gewürztraminer) šteje celo 21%. Čudno je le, da kupci tako počasi prihajajo. Doslej je pravzaprav le kmetje na polju vina kot domačo pijačo nakupili. Krčmarji, vinski trgovci, pridite! —

Umrl je v Celju kapelnik mestne godbe g.

M. Schachenhofer po enodnevni bolezni. Bodi mlademu možu zemljica lahka!

Lastno ženo zadušil? Kočarja Petra Smrečnik v okolici zg. Kungota so zaprli. Našli so namreč njegovo ženo zadušeno v gozdu. Iz raznih vzrokov se sumniči, da je mož svojo lastno ženo zadušil. Smrečnik pa to taji. Preiskava bode dognala, kaj je na tej stvari resnice.

Zenin ubijalec? V zadnji številki smo poročali o smrti posestnika Lešnika v Hočah, ki je baje vsled udarca ženina njegove hčerke umrl. Zenin Augustin prišel je sam k sodnji. Sekcija mrlča je dognala, da Lešnik ni na udarcu umrl, marveč da ga je zadela arčna kap. Augustina so iz zapore izpustili.

Boj z vojakom. V Mariboru so vojaki razgrajali. Stražnik jih je opominjal, da naj mirujejo. Neki Schleimberger pa se je zoperstavil in je stražnika z bajonetom v glavo sunil. Le-ta je potegnil sabljo in ga udaril čez glavo. Vojak je težko ranjen, stražnik pa tudi.

13-letni samomorilec. V Mariboru se je nekaj čez 13 let stari delavčev sin Franc Vronec vrat z britvijo prerezal. Storil je to zato, ker ga je oče okregal. Mladi samomorilec je kmalu umrl.

Rep. V okolici Eibiswaida sta napadla dva fanta trgovca Rossmanna, ga zvezala in mu oropala vrednosti za več kot 200 K. Zvezanega so vrgla v kamro za krmo. Orožniki so že nekega sumljivega človeka zaprli.

Dezertar. V Celju so zaprli vojaškega dezertarja Joh. Planko, ki jo je hotel v Ameriko pobrisati.

Iz Koroškega.

Iz pod Macneve gore. Naš gospod Ž. je nedavno obolel, a zdaj se mu je na bolje obrnilo. Upanje je, da bode kmalo ozdravel in mi naprednjaki kot krščanski soobčani mu to tudi pristočno želimo. Pričakujemo pa tudi o njega, da bode zdaj, ko ga je Bog nekoliko obiskal, prvaško politiko opustil, kajti zagriženo prvaštvo je velika nekrščanska strast, je naravnost globoka krivica, ki jo poštnemu napredku dela in je takorekto preklensko sredstvo, s katerim hudi duh s'aboumne ljudi moti in jih v greh zapeljuje, tako da potem pozabijo na Kristusov nauk, ki pravi: „Bratje ljubite se med seboj!“ in da od samega prvaškega navdušenja ne marajo več za cerkev in božje reči. Slep in gluhi bi moral biti, kdor bi ne zapazil, kako Ltro je naše javno življenje črez temelj resnice, pravice in poštenega zdržanja zadrknilo in se dan za dnevom pogreza v blato lažnosti, krivice in falotovskega obnašanja. In kdo je vsega tega kriv? Nobešen drugi kakor gizdavo prvaštvo, ki hoče pod žezlom brezvestnih hinavskih in odesuških glavačev onkraj Karavank naše ljudstvo ob vero, premoženje, dobro ime in nazadnje še ob pamet pripraviti. Kdor je že prvaški strasti vdan, (ali že zato, ker ima preslabe možgane, da bi spoznal, kako puhle, ljudskemu napredku in blagostanju naravnost nasprotne načrte ta našemu priprostemu ljudstvu vsiljena prvaška politika razvija, ali pa je tudi zato prvak, ker je v kljub svojemu boljšemu prepričanju ponosen, da sme kot izvoljen heroid to novodobno prvaško lumparijo svojim narodnim bratom oznanjati in jo kot omotljivo „bulko“ v okviru domače občine raztrositi), naj se obrne nazaj na pravo pot, na pot pametnega resničnega in ljudstvu prijaznega napredka. Ne bode mu nikdar žal, da se je spreobrnil in ko bode prišla enkrat zadnja ura, bode lahko z mirno vestjo zdihnil: „Mislim, da sem miroljubno in pravično živel in upam, da ostanem v blagem spominu mojih potomcev“. Zatoraj tudi tebi kot našemu soobčanu najgorkeje priporočujemo, da se prvaštva odpoveš. Saj si gotovo v tvoji nevarni bolezni trden sklep storil se poboljšati. Ob času življenske nevarnosti želi vsak vesten človek vse storjene krivice poravnati. No, ni sicer ne vemo kakoršne krivice tvoje svet tlačijo, ali to pa se nam ne zdi prav, da tvoja močna desna roka ni protečo pest onim političnim nadprvakom tedaj kazala, ko se je nekaj tujcev kot častne člane za lase v našo občino privleklo. Ko bi ti „vseh časti“ polni gospodi ob času občinskih volitev le doma ostali, bili bi mi še zadovoljni in bi ne trtili časa z stikanjem po njihovih grozno velikih zaslugah za našo občino. A to je

škoda, da se bodo ti iz vseh vetrov nabrani gosposdi najbrž točno ob napovedani volilni uri v prvaškem taboru znašli in tako v prvem razredu pomagali ubiti dosedanj vpliv napredne občinske inteligence. Vidiš, ti ljubi naš sobratec, ta pričakovani prvaški prekok v naši občinski politiki je uzrok, da tebe in une „udomačene“ tujce ne moremo tako počastiti in spoštovati, kakor bi se sicer v primernih razmerah spodobilo. Nasprotno pa postaneš naš najdragocenejši ljubček in častiljivejši občinski bratec, ako nam ti to v dnu srca zabodeno zlo odvzameš ali izdreti pomagaš. Ne misli nikrat, da to politično zlo samo dotične volilce zbadane, tudi pri volilnih družega in tretjega razreda se oglašajo vedno močnejše sočutje za nedolžno podjarmljene naprednjake v prvem razredu. Pomisli pa tudi, da tudi tvoji najožji pristaši priznajo, da cela zadeva glede imenovanja omenjenih častnih članov ne stoji na podlagi vsestranske človeške dobrohotnosti in neovirajoče politične svobode. Konečno se zatrjujejo, da vsaka krivica na svetu po kratkih ali dolgih potih sama do pravice dospje, ako jo povzročitelj pravočasno ne poravnava. In stara resnica je, da viža krivica bojšo kakzeno palico tja, kamor je treba udariti. — Zategadelj naše veliko upanje: Pravaško hajdovska politika se bude na čudni način sama ukončala, a na občinskem obzorju zasveti potem svetla zarja potrebnega napredka in zafeljene slovensko-nemške složnosti, ki presejine duševno temo prvaškega nazadnjastva in raztopi ledena tla sosednje zagriženosti in ostudne razkolnosti.

Z Madbrovčice hmajne. Vsesovenj' prarod' fajnte' niemce mpa niem'so špraha a'r pa tehud žehnaco vodo. Al' se pa za 'left hantva, t'da jim pa niem'sa špraha 'oj po hval' bod'. Pr' Cinhic' 'mamo trdo niem'so 'elnarco. Dremul' štontnam 's' je pa tud ano niem'so za uv v šen'at peštelov. Po' rajncan' k'd'ent' se najrzj' v niem'se da' lete zahalj'. Al' pa an sovenj' fantó še srazbrne ure nema v haržet', se pa 'oj na te blišnejš niem'so da'le obrne, da jo jim v C'lovč' 'up'. Prva'sa hospoda sama zvo rada nem's' marnije, 'adr jej je trieba na tšiam 'ej počejnčt'. Pa še doval fajm jim hre niem'sa benica. Mi te odnar l'di mpa naš otroc' b' pa na smel' niem's' marnavat mpa š'ibat? Prov maj test' starejš', o svoje otroče v niem'so šovo v Šrovien' pošleje', dab' se bol niem's' naučel' a'r pa v luds'i šul' v Glijah, čir se morio še rajns'o špraho ekstra v hvavo ubijat. Saj bo našam otročam niem'sa špraha bol h' nuc' a'r pa va's'a družu. Frov po šrif't' sovjenja špraha je pa za naš' raj' čist' izbržna, zato 'jo mejn zastopmo a'r pa niem'so.

Sela. Sladke vince je t'lo krivo, da sta Simij in Honzi pri mizi zaspala; ko se Honzi zbudi, pravi k svojim tovarišem: „Slabi časi kaj ne, špeltina ni, leto gre h kraju, volitve so pred durmi in voliti bomo morali novega župana. Jaz bi sam še rad bil neki let Burgermeister, ali veš, ker nisem nidoč, vrgnanam tudi drugemu to čast“. Simij odgovori: „Pray imaš, samo to me skrbi katerega bomo izvolili, biti mora človek brez pameti, drugači mojo štimo ne dobi. Jaz bi sam srčno rad bil župan in če bi bilo potreba si dam sam sebi štimo. Pomisli enkrat kaj smo mi zadnji župani za občino koristnega storili. Nobeden od nas ni znal kaj drugega kakor svoje ime pisati. Več tudi ni potreba, zakaj pa plačamo hmajne-krasaterja, in če ta tudi nič ne zna potem letimo k Ivanu. Zadnji čas smo ga precej porabili, ker je naš krosater strašno neumen, še za to ni, da bi nam nekateri otroke iz nemške šole navolil, če ravno tako pete brusl da je strah. Poglej sičto sem prišel iz govora: hotel sem tebi povedati kaj smo zadnji župani za občino storili. Užnik si je zidal hlev, Mlienček je zapuval pnaž in nam naredil precej dolga, Mazi je buval „salon“, jaz sem naredil turbino, ti si zidal čeglišče, naredili smo te za burgermajstra, ker si tuda z nožem taco ranil in nisi mogel več pri šustarji delati. Kaj hočeš še več, vsi smo delali za se, za druge nič. Ja, ja Honzi, jaz sem moral glavico na pravem mestu imeti od same neumnosti, hočem reči modrosti so mi lasi popadli, zadnjič sem še dobil od vlade 80 kron penziona za moje izvrstno delo. Če si ko malo pravičen, moraš videti da bi jaz bil boljši župan, če me izvolite bomo tako streljali s kanonam, kakor na dan Cirila in Metoda. Če vam

pa nisem všeč, telaj pa izvolimo drugega, ki je bolj neumen, kakor sici spodobi za selskega župana. Držimo vsi vkup, naredimo trdno zvezo in videl bod'š, nobena moč nas ne bo mogla ločiti. Zdad pa grem spat Honzi, saj veš da bo kmalu solnce prihajalo in za me je že sitno, ker me ljudje nikoli ne prej, kakor zjutraj vidijo domu romati“.

Prevalje. Prigodilo se je, da je grgljajoči seladon, ki ga dekle ni hotelo vlišati in njegovi poželjivosti ustreči, jo klofotal in se ji gotovo mislil na tak surovi način prikupiti; kaplanček Štritar, dober prijatelj posilnega ljubljnika, katerega dekle tudi menda ni hotelo vlišati in njegovi poželjivosti vstreči, je pa hujakal: „le jo, le jo“! Seve, navada je železna srjaca, far nima drugega opravila, on tedaj hujška in hujška. Ta prigodek se je priključil ob dveh polnočni v pošteni hiši, kjer je že vse spalo in reva natakarcica bila sama zoper dva človeka, kterih se je sicer čvrsto obranila s tem, da je krepko nazaj klofotala seladona in ju na vrh še zunaj polivala s čisto vodo, ker znotraj sta menda imela že zadosti druge tekočine. Tako se je junaško dekle obranilo dveh neotesanih gospodov, da sta zbežala pred njo mokra kakor dva kodrasta psa. Dekle je že v jutru zapustila službo, češ, da noče več služiti v hiši, kamor zahajajo tako prijetni gosti. Bolj bi bilo, ko bi hujšak zapustil Prevalje, saj itak tak ponočnjak nima pravice sv. maše brati in njegovih krčfanskilh naukov vsled takih prigodkov itak ne bo nikdo več rad poslušal.

Otroka ubilo. Pri Grafensteinu je podiral neki posestnik drevo. To pa je padlo tako nesrečno na nekega otroka, da je bilo isto takoj mrtvo.

Sovražnica bankovcev. V Ebevesteinu so videli neko žensko, ki je popivala in se s tem zabavala, da je papirnati denar v rualo kosce trgala. Najprve so mislili, da je tatica. Ali kmalu so videli, da je nesrečnica blazna. Zamašila je tudi vinsko steklenico z barkovci. Nesrečnico so oddali v bolnišnico.

Po svetu.

Veliki potres se je zgodil, kakor smo že poročali, v Beludistanu. Poročila pravijo, da je pričlo 126 oseb ob življenje, 158 pa jih je bilo težko ranjenih.

Tat. V Skalfeldnu je poneveril blagajnik Talmoser 60.000 K cerkvenega denarja. K sodnji je šel sam.

Kako se ubranimo podgan.

Spolno se ljudje pritožujejo o velikem razmnoževanju podgan in o škodi, ki jo delajo, zaradi česar se nam zdi primerno časi in potrebno, da opozorimo širše krog, pred vsem pa kmetovalce na to stvar.

Ne glede na ostudnost teh živali zremo v njih tudi različnevalce nalezljivih človeških in živalskih bolehal. To je tem bolj nevarno, ker lahko dobe svinje trihine, če jedo trihinaste podgane ali pa, če se jim v pičo pomeka blato od trihinastih podgan, kar se zelo lahko in zelo pogosto zgodi.

Podgane delajo veliko škodo na poslopju in gospodarskih uredbah, poškodujejo in onesnažujejo vse prostore in vse stvari, do katerih lahko pridejo, vzemirjajo vedno živino, spravljajo v nevarnost in skoro onemogočujejo pravilno in umno perutninarstvo ter delajo tako veliko sitnobo in škodo v vsakem gospodarstvu.

Torej je nujno potrebno, da jih po možnosti pokončujemo in zatiramo in v ta namen pripravocamo v naslednjem par primerih in iskuljenih sredstev.

Podgane preganjamo pred vsem s tem, da jim odvzamemo vsa zavetišča in skrivališča, da zapremo kanale s železnimi mrežami. Nadalnja sredstva so, razun porabe različnih strupov tudi zalivanje podganjih lukenj z vodo ali degtom (terom), vpihavanje življenjske ali formalinskega dima v luknje z mehom, nadalje polaganje z življenjem ogljenem napolnjenih volnenih pap v luknje, pri čemur se razširi po vseh zavetiščih in prelene podgane. Izmed drugih sredstev, ki služijo za pokončevanje podgan, bo zelo dobro tudi če nastavimo podganam previdno male kosce pogabe, narejene iz 250 gr. dobro zdrobljene zelene morske čebule, 400 gr. krompirjeve moke, 70 gr. pšenične moke in prejšnjim delom repičnega oja. Večkrat se rabi tudi mešanica iz koruzne moke, stolčnega sladkorja in movca (gipsa). Če se podgana te mešanice naje, se li mavec v želodcu strdi in potem podgana zaradi tega pogine. Zelo uspešno sredstvo proti podganam je nadalje »Ratina« — poseben povzročevalec bolehal ki ima to prednost, da škoduje le podganam in mišim. Prusko ministerstvo za poljedelstvo ga priporoča domačinam in logarstvom; dobiva se v Berlinu, Unter den Linden 57/58.

Nazadnje še ne smemo pozabiti, da so ostrohudhi in za lovljenje podgan pripravni piš, ki te živali vedno

preganjajo in vzmirjajo, za preganjanje in zatiranje te gusbobe zelo porabni.

Da se rešimo podgan, ki so večkrat zelo sitne in nadležne, ne zadostuje, da rabimo samo eno sredstvo, večkrat je potrebno, da poskusimo par sredstev zaporedoma, dokler ne zadujemo najboljega in najprimernejšega.

•Gosp. Glasnik•.

Naš izvoz živine in mesa.

Za našo domačo živinorejo je velike važnosti, da vemo vedno, kaka je naša inozemska trgovina z živino, ker si lahko jasno na podlagi teh podatkov ustvarimo sodbo o eventualni ceni za živino. Če velja to že za navadne čase, velja še tembolj za sedaj, ko se bodo sklepale trgovinske pogodbe z balkanskimi državami, oziroma ko se bodo obnovile, ker zadevajo te pogodbe bolj ko kaj drugega našo živinorejo in sicer ne le z ozirom na konkurenčno sposobnost teh pokrajin v tem oziru, ampak tudi z ozirom na obliko, v kateri se bodo z gore omenjene pogodbe obnovile.

Po uradnih podatkih, ki jih imamo še prvo polletje 1909. o našem izvozu živine in mesa, posebej, da se je povzdignil pred vsem naš izvoz živine, dočim se mora reči, da je izvoz drobnice (ovac in svinj) nazadovol. Govede je bilo 90.106 glav v vrednosti 332 milijone kron v inozemstvo, to je le enkrat toliko ko v prvi polovici leta 1908 in po vrednosti za 112 milijone kron več. Skupno je znašal naš izvoz živine za klanje v času od januarja do junija t. l. 1.111.982 glav v vrednosti 242 milijonov kron. Torej je bilo 97 milijonov K več, dasi je bilo 20.049 glav manj. To nazvedno nasprotje se lahko razloži iz zmanjšanega izvoza drobnice.

Izvoz mesa se je v tem času zvišal za 1800 metralnih stotov v vrednosti okroglih 300.000 K. Sledeča tablica daje pregled o našem izvozu mesa in živine:

Izvoz mesa in živine od januarja do junija.

	Vrednost v kronah		Glav		Razloček
	1908	1909	1908	1909	
Veli	15.879.000	15.066.750	25.807	30.845	- 3.982
Biki	1.178.780	1.184.790	2.062	2.044	+ 18
Kraze	5.829.200	4.480.450	7.716	10.918	- 3.202
Mišjina	1.436.110	8.844.080	5.338	48.950	- 43.612
Telci	171.108	209.928	1.764	2.980	- 1.216
Ovce	1.564.844	465.126	50.888	16.612	- 34.276
Koze	1.900	4.128	78	165	- 87
Jagnjeta	247.209	14.772	20.616	1.291	- 19.325
Svinje	408.720	208.497	11.647	3.608	- 8.039
Klanje živine	24.192.128	23.938.113	132.031	111.982	- 20.049
Meso:			met. stoli		
Seede	819.470	1.221.070	4.474	6.823	- 2.349
Pripravljeno	1.198.400	1.978.880	6.417	5.778	+ 639
Klobase	44.200	59.200	240	225	+ 15
Mesni izdelki	2.062.070	2.250.010	11.131	12.826	- 1.695

Velik del časopisja se zavdaja pri zvišanem izvozu živine z najlepšim upom in vsebina vseh tozadnjih notic gre na to, da se sedaj bližajo časi, ko bo zopet lahko napredovala naša živinoreja. S tem se hoče obvidno doseči namen, da bi se budnost naših živinorejcev pred raznimi nevarnostmi, ki jim grozijo, uspravila in ba bi se za stremenjeja merkantilističnih krogov v trgovsko političnem oziru ustvarila svobodna pot.

Čel položaj pa sižakor ni tak, da bi se našim živinorejcem omogočila potrebna brezskrbnost; kajti po bližje prematranje in primerjanje z gore navedenih števil nam kaže, da je položaj naravnost nevaren. Sicer se je izvoz naše živine v Nemčijo povzdignil za okroglo 1500 glav in v Švicu za kakih 3000, kar kaže, da so se številke iste dobe prejšnjega leta nekako podvojile. Sledeča tablica nas pouči natančneje o tem:

Dežele	Govedo	Svinje	Ovce
	Število kosov		
Nemčija	40.452	291	1.286
Švica	6.750	636	9.121
Italija	42.550	2.806	834
Belgija	—	—	3.170
Francoska	—	—	3.498

Dejstvo pa, da je naš izvoz v Nemčijo in Švicu tako poskočil, kaže naravnost žalostne razmere pri ceni naše živine; trgovsko je bil ta izvoz omogočen samo s tem, ker so bile cene pri nas tako nizke, da se je lahko premagala visoka carina omenjenih držav. To dejstvo torej pač nikakor ne govori proti, ampak naravnost za žalosten položaj, v katerem se naša trgovina z živino ravno sedaj nahaja.

Še bolj jasno pa se nam pokaže to dejstvo, če se ozremo na žalosten položaj našega izvoza mlade živine. Ta je poskočil od približno 5000 glav na več kot 43.000 v prvem letošnjem polletju — to je za več kot 38.000 glav v vrednosti 9 milijonov proti 1 milijonu leta 1908. poskočil in največji del te živine je šel v Italijo, ki nam bo potneje zaradi naše najnovje pogodbe glede živinskega prometa i njo delala s svojim uvozom stare živine še velike preglavice. Ker tvori mlada živina temelj vsake živinoreje, kaže izvoz tako velike množine naše mlade živine na to, da naši živinorejci ne verjajo več v to, da bi se živinoreja še dalje izplačala in da so začeli zaradi tega za vsako živinorejo tako zelo potrebna mlado živino prodajati.

V takem položaju pač ni treba posebnega preoroškega duha, če hočemo trditi, da gre v takih razmerah

Novo!
Čitaj!
Pozor kmetice in dekleta!

Najnovije in najbolje sredstvo za rast las in da lasje postane gosti in dolgi, to je
Rastol št. II.

Odstranjuje prhljaj na glavi in vsako kuzno bolezen. Deluje sigurno in ga mnogi zdravniki priporočajo. Cena (franko za vsako poslo) 1 lonček K 3.00, 2 lončka K 5.—. Pošilja se po poštne povzetju ali če se pošlje denar naprej. Prosim, da se naroči le pri meni pod naslovom:

Lekarna prij. Sv. Trojici, Dolnji Miholjac št. 300
Slavonija. 687

Štiri tedne na poiskušnjo

in ogled razpošiljam svoja kolesa (bicycle) proti povzetju. Deli koles čudovito ceno in dobro. Cenik s slikami franko!

Franz DUŠEK, tovarna koles, Opočno Nr. 103
a. d. Staatsbahn. Böhmen. 46

Ljudska kopelj mestnega kopališča v Ptuj.

Čas za kopanje: na delavnikih od 12. ure do 2. ure popoldne (blagajna je od 12. do 1 ure zaprta); na nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure opoldne.

1 kopelj z vročim zrakom, paro ali „brausebad“ z rjuho K —60; postrežba K —10.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zvršen kladnic in plinarske hiše postavljena je nova parna žaga vsakemu v porabo.

Vsakemu se les hlodi, itd. po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrzati in spahati i. t. d.

V najboljšem obratu stoječi

mlin in pekarija

v večjem trgu in industrijskem kraju Koroške se pod ugodnimi pogoji za plačilo iz prošle roke prod. Ponudbe pod: „Mühle und Bäckerei 1000“ na upravnistvo tega lista.

Vinogradniško posestvo v Halozah

z hišo, viničarskim in gospodarskim poslojem, popolnoma arondirano, se takoj po ceni prod.

Več se izve pri upravnistvu „Štajerca“.

Puške!

Lancaster od K 26.—, Robert-puške od K 8-50, pištole od K 2, samokrali od 5.—. Popravljanje po ceni.

Cenik s slikami franko.
F. Dušek, Opočno
št. 104 a. d. Staatsbahn. Böhmen.

Veliko manufakturno trgovino

Vinogradniška

zadruha

(Weinbaugenssenschaft),

r. z. z neom. z. v
PTUJU

priporoča uljudno nakup v sodnih od 56 litrov naprej:

1908. haloška in zavrčka

natura vina

po ceni od K 32.— do K 50.— pri hektolitru.

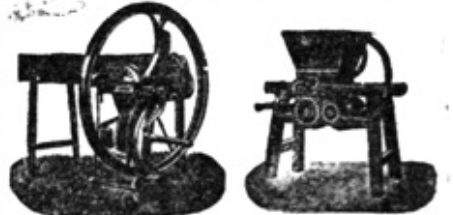
Sortna vina, cene po kakovosti in natura vina prejšnjih letnikov najbolje in srednje kvalitete po primernih cenah.

Patniki v Ameriko
Najbolje deluje, p. z. ceni in suvnostljivo potovanje najprej območje
Simona Kmetelca
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20. 9
Zlobo uradni Pijavica daje se brezplačno.

Fabrika kmetiskih in vinogradniških mašin

Jos. Dangel's nasled. v Gleisdorfu (Štajersko)

peporoča najnovije vitale mlafilne stroje, stroje za rezanje krme, šrot-mline, za rezanje repe, rebler za koruzo, sesalnice za gnojnico, trijerje, stroje za mah, grablje za mrvo, ročno grablje (Handschlepp- und Pferdebeuren) za mrvo obrabati, stroj za kosnjo trave in žitja, najnovije gleisdorfske sadne mline v kamentih valčkih zacimane, hidravlične prese, prese za sadje in vino, (Orig. Oberdruck Differential Hebelpresswerke) patent „Dufbacher“, dajo največ tekočine, se dobijo le pri meni. Angliške nože (Gussstahl), rezervne dele, prodaja mašin na čas in garancijo. — Cenik zastoj in franko.

Najboljša pemska razprodaja!
Ceno perje za postelji!

1 kg. svih slanih 2 K; bojih 2 K 40 h; na pol belih 2 K 80 h; belih 4 K; belih mehkih 5 K 10 h; 1 kg. najfinjših, medvo-belih, slanih 6 K 40 h, 8 K; 1 kg. Slama (Dauer) sivga 6 K, 7 K; belega 10 K; najfinjši prvi 12 K. Ako se vzame 6 K, potem franko.

Setove postelje

iz krepkega, rdečega, plavega, belega ali rumenega namtanga, 1 tahest, 180 cm. dolg, 116 cm. širok, s 2 glavnima blazinama, vsaka 80 cm. dolga, 66 cm. široka, napolnjena s novim, sivim, trajnim in elastičnim perjem za postelje 16 K; pol-dva 20 K; dva 24 K; posnomeni tahesti 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; glavne blazine 2 K, 3 K 00, 4 K. Se pošlje po povzetju od 12 K naprej franko. Izenajeva ali vrzitev franko dovoljena. Kar se dopada čenar namj. B. Benisch, Deschenitz Nr. 716, Böhmerswald. Cenik gratis in franko.

Varstvena marka „Anker“
Liniment Caspici comp.
zadomestilo za
anker-pain-expeller

je znano kot adspijajete, izrvata in bolešine odstranjajoče sredstvo pri prehlajenju itd. Dobi se v vsaki apoteki po 80 h, 1-40 in K 8.—. In nakupu tega priporočljivega domačega sredstva naj se pazi na originalno steklenico v štaličah s našo varstveno znamko „Anker“, potem se doli pravo to sredstvo.

Dr. Richter-jeva apoteka „stati lev“
v Pragi, Ustabelitz. št. 5 nov.
Razprodaja se vsak den. 607

Hranilnica (Sparkassa) vlad. državnega mesta Ptuj

Vstanovljena leta **1862.** Čekovnemu računu št. 808051 pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu.

Mestni de-narni zavod.

Giro konto pri podružnici avst. ogersk. banke v Gradcu.

Uradne ure za poslovanje s strankami ob delavnikih od 8-12 ura.

Občenje z avst. ogersko banko.

prilporeča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakršnega posla z avst. ogersk. banko. Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Ravnateljstvo.

na kolodvorskem prostoru na voglu (Stadt Wien)
Johann Koss, Celje
priporočamo zaradi njene solidnosti in nizkih cen najtoplejšo.

RAZGLAS.

Štajerski deželni zbor je sklenil, da v svrhu temeljite izobrazbe vinjarjev v amerškanski trsnikulturi in v prometu sadno-drevesne šole ter v nasadu sadonosnikov in ravnanju z njimi, tudi leta 1910 vprizori po en stalni vinjarski tečaj in sicer na:

1. deželni sadjarski in vinogradniški šoli v Mariboru;
  2. deželni vinjarski šoli v Silberbergu pri Leibnicu;
  3. deželni vinjarski šoli v Ljutomeru;
  4. deželni vinjarski šoli v zgornji Radgoni;
  5. deželni vinjarski šoli v Skalici pri Konjicah.
- Ti tečaji pričnejo s 15. februarjem in končajo s 1. decembrom 1910.

- Sprejme se:
- v Mariboru 14
  - Ljutomeru 12
  - zgornji Radgoni 16
  - Leibnicu . . . . . 24 in
  - Skalici pri Konjicah 12

sinov posestnikov in vinjarjev.
Letu dobijo na imenovanih zavodih prsto manovanje, polno hrano in poleg tega mesečne plače po 8 kron.

Izobrazba na teh tečajih je v prvi vrsti praktična in le v toliko tudi teoretična, v kolikor je to za predelavce in samostojne vinjarje neobhodno potrebno.

Po končanem tečaju se izroči vsakemu udeležencu spričevalo o njegovi porabljivosti.

Da se v enem teh tečajev sprejmejo, predložiti imajo dotični svoje prošnje, ki jih ni treba kolekovati, do najkasneje 10. januarja 1910 pri deželnem odboru.

V tej prošnji je izrecno povedati, v katero preje omenjenih vinjarskih šol želi prosilec vstopiti; prošnjam je še dodati:

1. dokazilo o končanem 16. letu življenja;
2. navadnostno spričevalo, katerega mora župnijski urad potrditi;
3. zdravniško spričevalo, da prosilec ne trpi na kakšni nalezljivi bolezni;
4. ocpustnica iz ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati, da bodoje od 15. februarja do 1. decembra 1910 neopretrgano pri tečaju ostali in da se bodoje vsem izobraženja tikočih se določil deželnih strokovnih organov pokorili.

Gradeec, 12. oktobra 1909.

Od štajerskega deželnega odbora:
Edmund graf Attems m. p.

Ženitna ponudba

Trgovec s kranim posestvom in veliko dobro idočo trgovino, išče za soprogo gospodičino, katera ima k trgovini veselje in primore od 10.000 K premoženja naprej. Samo resnične ponudbe naj se pošljejo pod šifro „Angenehmes Heim“ na upravništvo „Štajerca“.

Čevlje!

Priporoča svoje veliko zalogo vsakovrstnih obuval, kakor moških, ženskih in otročjih čevljev domačega in tovarniškega dela po vsakovrstni ceni. Vse to se dobi in kupi pri gospodu **Ivan Berna**, Gospodska ulica št. 6 v Celju.

Franz Schönlieb

tovarna s puškami, Beravljje na Koroškem

svoje čudežno dobro puške za šrot z od K 25— naprej, 4 ljanje kake strele z rakov daleč. Flinte od K 58— naprej. Vsi popravki (Umschärfungen itd.) zelo po cene. Izstrojene puške za krogljo z velikim kalibrom napravnim na 9,3 mm in 8,1 ekspres za K 17— naprej. Novi, veliki, bogato ilustrirani cenik zastoj.

strelijače Lancaster, „Allianz“ - vrtenjem Uradna kašba za sre- (Büchsfinten) 4. 4rotom na 80 ko-

Brata Slawitsch

v Ptuj 106

pepioročata izvrstne šivne stroje (Nähmaschinen) po sledeči ceni:

- Singer A . . . 70 K — b
- Singer Medium 90 — —
- Singer Titania 120 — —
- Ringschiffchen . . . 140 — —
- Ringschiffchen za krojače . . . 180 — —
- Minerva A . . . 100 — —
- Minerva C za krojače in čevljarje . 160 — —
- Howe C za krojače in čevljarje . 90 — —
- Cylinder Elastik za čevljarje . 180 — —
- Deli (Bestandteile) za vsakovrstne stroje. Najniže cene so nižje kakor povsodi in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate). Cenik brezplačno.

Budilnica s stolpovim zvonenjem in šlagverkom

647 la, kvaliteta. B otežbe na pol in cele ure, tudi s glasnim stolpovim zvonenjem, cilindrična iz stekla, polirana. Okroglo okvirje, 20 cm široko strodo . . . K 6— s svitlo cifernico . . . . . K 6-50 s leta garancija. Imenjava ali denar nazaj! Pošlje po povzetju

MAX BÖHNEL DUNAJ

IV. Margaretenstrasse 41 27 27 urar, odno. zapra. cenitaj. Ustanovljena 1840.

Zahtevajte moj veliki cenik s 5000 podobami, katerega se vsakomur zastoj in franco pošlje, breza da bi se ga v kupitje ošile.

Odstrani bolečine, ohladi, osveži, okrepča in desinficira

Chapó'jevo dobro dišeče rastlinsko-esenčno Franz-žganje

najboljše vseh domačih sredstev!

Edino očič'vo je poklicano, voditi o kakšnem »domačem sredstvu«; ravno zato ne smatram potrebnim, da bi priporočal Chapó'jevo rastlinsko-esenčno Franz-žganje, temveč objavimo raje pisna občinstva; ta pisna povelje vse, kar je potrebno in kar hoče žitelji vedeti.

6. spetekarja J. pl. Chapó' (Bisica (južno Ogrsko)).

Vale rastlinsko-esenčno Franz-žganje pordajajo vsi kupačje za sebe in ustno vodo z zelo dobrim uspehom.

Sarajevo (Bosna) Spolitoarjem Ewald eF. Kalevic.

Gospoda spetekarja Chapó' J. (Bisica (južno Ogrsko)).

Odkar rahim Vale rastlinsko-esenčno Franz-žganje, so moje nervozne bolečine v glavi zelo ponehale. — Rahim naprej. Z velitoarjem Jedynakievitz ō.

S. Bogšo

Gospoda Joh. pl. Chapó', spetekar v Bisici (južno Ogrsko).
Mnogo let sem trpela za revmatičnih bolečinah in sluz tako, da sem morala v postelji ostati. Odkar rahim Vale domače sredstvo rastlinsko-esenčno Franz-žganje, so bolečine laginile in postulim se popolnoma dobro. Zahvalujem se vam za dobroto, vsomogolni naj bi vam poplačal.

Budapest (Kóhánja) János Ilona.

Zgorajna pisna so razvidna v originalih in jih vedno lahko vasklo pregleda. Obtem proim vsakogar, ki je Chapó'jevo rastlinsko-esenčno Franz-žganje zabil ali ga se rabi, da naj o vplivu tega domačega sredstva poroča. Za taka pisna ne plačam nič; zato naj le listi pisejjo, ki bodoje iz resnicoljubja sotripnem koristili.

— Ne kapi pometkov, če se jih še tako lepo posuja, temveč edino Chapó'jevo dobro dišeče rastlinsko-esenčno Franz-žganje naroviti pri izdelovalcu Joh. pl. Chapó', spetekar, Bisica (južno Ogrsko).

S. pošta se najmanje 6 mailih, 3 srednjih ali 1 veliko steklenico za 3 krene pošlje; kdor vama 12 mailih ali 6 srednjih ali 2 velikih, dobí jih za 5 kren.

Hranilno in posojilno društvo v Celju

reg. zadr. z neom. zav.

CELJE,

v velikem posloplju nemške šparkase nasproti kolodvoru

prevzamo

hranilne vloge proti 4 1/2%

dnevno obrestovanje (od dneva vlozbe do dneva dvignjenja). Rentni davek plača zavod. Dovolí kredit i. s.: hipotekarni kredit po 5 1/2%, kredit s jamstvom proti menici ali dolžnemu listu po 6%, kontokorent-kredit po 6%.

Predstojništvo.